

16. Anekdoty iz Rossii [Jokes from Russia] available at: <http://www.anekdot.ru/id/111681/> (access May 07, 2015).
17. Lendvai, E. (2001), "Pragmalinguistic mechanisms of modern Russian joke", PhD thesis (Russian language), 10.02.01, Pushkin State Russian Language Institute, Moscow, Russia.
18. Sedov, K.F. (1999), "Fundamentals of psycholinguistics in jokes. Modern folk joke as a speech genre", *Russkii yazyk*, no. 12, available at: <http://rus.1september.ru/article.php?ID=199901202> (access May 07, 2015).
19. Shmelieva, E.Ya. and Shmeliev A. D. (2005), "Russian joke in the twenty-first century: the transformation of a speech genre" *Zhanry rechii*, Scientific collected works, Iss. 4, pp. 292–298.
20. Pylypchuk, S. (2011), «"Start evaluation and definition of what is called humor of Ukrainian people...": discourse of joke-study of Ivan Franko», *Visnyk Lvivskoho universytetu. Serii filolohichna*, Iss. 55, pp. 108–122.
21. «Galician-Ruthenian folk bywords» (1901), collected, compiled and explained by Ivan Franko, *Etnografichnyi zbirnyk*, Vol. X, Iss. 1, pp. 1–200.
22. «Galician-Ruthenian folk bywords» (1901–1905), collected, compiled and explained by Ivan Franko, *Etnografichnyi zbirnyk*, Vol. XVI, Iss. 2, pp. 201–600.

УДК 821.111:82-31

ЕПІФАНІЯ ЯК «РАПТОВА ДУХОВНА МАНІФЕСТАЦІЯ» ІСНУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ В НОВЕЛІ Е. МАНРО «WOOD» («ЛІС»)

Ботнер В.С., к. філол. н., доцент

Запорізький національний університет, вул. Жуковського, 66, м. Запоріжжя, Україна

botnerzp@mail.ru

У статті на прикладі новели Е. Манро "Wood" ("Ліс") проаналізована "раптова духовна маніфестація" існування особистості. Зростаючий інтерес до новітніх тенденцій у світовій англійській літературі змушує по-новому поглянути на національну літературу Канади, зокрема на творчість Еліс Манро, яка вважається визнаним класиком канадської англійської літератури, однією з найвизначніших сучасних авторів коротких оповідань, лауреатом Нобелівської премії в галузі літератури. Указується, що новела Е. Манро "Wood" ("Ліс") корелюється з жанровою особливістю, яка насамперед пов'язана з нововведенням, "запатентованим" Дж. Джайсом, – епіфанією (осіянням), "несподіваним поворотом" у сюжеті. У статті доведено, що Е. Манро, зберігаючи зовнішню форму традиційної психологічної малої прози, дотримується модерністської поетики, у якій панує стихія натяку, тобто авторка створює особливий тип "short story", в основі якої лежить не характер, а насамперед якась "епіфанічна ситуація осіяння", на яку реагують персонажі. Підкреслено, що "духовне прозріння", як у фокусі, концентрує почуття, думки, бажання головного героя Роя Фаулера, миті осіяння самого себе, свої долі. Епіфанія-осіяння стає своєрідним моментом катарсису героя. Відзначається, зокрема, що письменниця переносить дію у внутрішню сферу існування особистості свого героя, органічно підводить його до "зрушення у свідомості", моменту "прозріння", іншого розуміння "happiness" як сенсу свого існування. Також підкреслюється, що реальний факт і емоційний досвід у новелі "монтуються" за допомогою обдуманого стратегії оповідних засобів, вони розташовуються в кульмінаційній точці, у якій стають вершиною. Епіфанія як кульмінаційний момент твору провокує особливий фінал – завершення твору кульмінацією за відсутності розв'язки. Окрім того, у статті акцентується контрастне зіставлення двох планів (перший план пов'язаний зі світом реальності, встановленого порядку, несвободи, другий – зі світом мрії). У статті наголошено, що трагізм буття виявляється на рівні мотивів страждання через самотність, через розрив із землею та рідними, через нерозуміння та неприйняття оточуючими.

Ключові слова: модерністська поетика, епіфанія, психологічна новела, "раптова духовна маніфестація", трагізм буття.

ЭПИФАНИЯ КАК «ВНЕЗАПНАЯ ДУХОВНАЯ МАНИФЕСТАЦИЯ» СУЩЕСТВОВАНИЯ ЛИЧНОСТИ В НОВЕЛЛЕ Э. МАНРО «WOOD» («ЛЕС»)

Ботнер В.С.

Запорожский национальный университет, ул. Жуковского, 66, г. Запорожье, Украина

В статье на примере новеллы Э. Манро “Wood” (“Лес”) проанализирована “внезапная духовная манифестация” существования личности. Растущий интерес к новейшим тенденциям в мировой англоязычной литературе заставляет по-новому взглянуть на национальную литературу Канады, в частности, на творчество Элис Манро, которая считается признанным классиком канадской англоязычной литературы, одной из самых современных авторов коротких рассказов, лауреатом Нобелевской премии в области литературы. Указывается, что рассказ Э. Манро “Wood” (“Лес”) коррелируется с жанровой особенностью, которая, прежде всего, связана с нововведением, “запатентованным” Дж. Джойсом, – эпифанией (озарением), “неожиданным поворотом” в сюжете. В статье доказано, что Э. Манро, сохраняя внешнюю форму традиционной психологической малой прозы, придерживается модернистской поэтики, в которой царит стихия намека, то есть автор создает особый тип “short story”, в основе которой лежит не характер, а прежде всего некая “эпифаничная ситуация озарения”, на которую реагируют персонажи. Подчеркнуто, что “духовное прозрение”, как в фокусе, концентрирует чувства, помыслы, желания главного героя Роя Фаулера, момент постижения самого себя, своей судьбы. Эпифания-озарение становится своеобразным моментом катарсиса героя. Отмечается, в частности, что писательница переносит действие во внутреннюю сферу существования личности своего героя, органически подводит его к “сдвигу в сознании”, моменту “прозрения”, иного понимания “happiness” как смысла своего существования. Также подчеркивается, что реальный факт и эмоциональный опыт в новелле “монтируются” с помощью обдуманной стратегии повествовательных средств, они располагаются в кульминационной точке, в которой становятся вершиной. “Эпифания как кульминационный момент произведения провоцирует особый финал – завершение произведения кульминацией при отсутствии развязки. Кроме того, в статье акцентируется контрастное сопоставление двух планов (первый план связан с миром реальности, установленного порядка, несвободы, второй – с миром мечты). В статье отмечено, что трагизм бытия позиционируется на уровне мотивов страдания из-за одиночества, из-за разрыва с землей и родными, из-за непонимания и неприятия окружающими.

Ключевые слова: модернистская поэтика, эпифания, психологическая новелла, “внезапная духовная манифестация”, трагизм бытия.

EPHANY AS A “SUDDEN SPIRITUAL MANIFESTATION” OF THE EXISTANCE OF AN INDIVIDUAL IN A SHORT STORY “WOOD” BY A. MUNRO

Botner V.S.

Zaporizhzhya National University, Zhukovsky str., 66, Zaporizhzhya, Ukraine

The article discusses the so called “sudden spiritual manifestation” of an individual basing on the example of the short story *Wood* by A. Munro. Increasing interest in modern tendencies in anglophone literature requires a new insight into Canadian national literature. Works of Alice Munro are one of the most vivid examples of Canadian literary tradition. Munro is a recognized classic of anglophone Canadian literature, one of the greatest modern short story authors, and the winner of the Nobel Prize in literature. The article shows that the short story *Wood* by A. Munro correlates with epiphany as a peculiarity of genre that was introduced by J. Joyce. It implies a revelation, an unexpected turn of the plot. This research proves that, keeping the outward form of traditional psychological prose, A. Munro uses modernist poetics. It is characterized by the atmosphere of hints. The author creates a special type of short stories that is based not on the character, but on the epiphany, a situation of “revelation” which causes certain reaction of the characters. It is emphasized that so called “spiritual revelation” collects in one focus all the thoughts, emotions, and desires of the main character, Roy Fowler. Epiphany serves as a moment of catharsis. It is shown how the action switches to the sphere of the character’s inner existence. The author consecutively makes the character realize the shift that has taken place in his consciousness and leads him to a different understanding of happiness as the sense of his life. The research also analyzes how real facts and emotional experience are combined by means of well thought-out narrative strategies that are concentrated in a climax point. Epiphany as a climax of the story provokes a peculiar ending. The story finishes with a climax, without a traditional denouement. Besides, the article also discusses the comparison and contrast of two planes of narration. The first one is represented by the reality, a world of order and limitations, while the second one deals with the world of dreams. It is also pointed out that Munro reveals the tragedy of human existence through the motives of suffering from loneliness, separation from family and native land as well as social rejection.

Key words: modernist poetics, epiphany, psychological short story, “sudden spiritual manifestation”, tragedy of existence.

Еліс Манро (Munro, Alice, р. 1931, Онтаріо, Канада) – лауреат Нобелівської премії в галузі літератури (2013), вважається визнаним класиком канадської англomовної літератури і однією з найвизначніших сучасних авторів коротких оповідань. За визначенням Б. Хупера (B. Hooper), майстерність Е. Манро виводить її в число провідних англomовних письменників малого жанру сьогодення: “Munro’s mastery of the short fiction form over the course of her career has drawn respect and has spurred many to consider her one of the most important writers working today” [7, p. 9]. Дж. Франзен (Franzen Jonathan), позиціонуючи Е. Манро як “генія для розробки і розпакування моментів прозріння” (“She always had a genius for developing and unpacking moments of epiphany”), стверджує, що письменниця використовує “прозріння” як незамінний інгредієнт свого стилю [6]. С. Фергюсон (Ferguson Suzanne) теж наполягає на тому, що елемент “раптового одкровення” актуальний в аналізі оповідань Манро: “...epiphany” as an ordering device, “the notion of single ‘moments of experience as determiners of the quality of a whole life’” [5, p. 294].

В українському та пострадянському науковому дискурсі творчість Е. Манро дотепер залишається поза вагомими дослідженнями й обмежується відгуками та рецензіями, зокрема Я. Голобородько, який репрезентував аналіз новели “Ліс” (версія 1980 року) [1]. Проте різноманітні за структурою, тематикою, стилем, наративною технікою, твори письменниці, написані в різні періоди її творчого життя, є важливим внеском у західноєвропейську новелістичну спадщину, а їхня поетика заслуговує окремого вивчення.

Мета статті – на прикладі новели “Wood” (“Ліс”, 2009) дослідити в епіфанічному ракурсі поетику канадської письменниці Е. Манро. Е. Манро була великим містифікатором у галузі створення нових версій раніше створених історій. Як стверджує Л. Дікер (Dickler Lisa Awano), новела “Wood” має дві версії (1980/2009): ця історія вперше з’явилася в “The New Yorker” 1980 р., потім, майже тридцять років потому авторка переписала її і зовсім не випадково включила модифіковану версію в збірку оповідань “Too Much Happiness” (2009), позиціонуючи в особі головного героя свій “шматочок” знайденого “happiness” (щастя). Критик констатує, що “Wood” є цікавим прикладом того, як письменниця, будучи “невтомним перфекційним редактором”, переписує і змінює історію: змінює дрібні деталі: “We can also observe Munro – poet and perfectionist – in action as she alters small details of the first version when writing the second, making sure every word in the story works for her...” [4]. Е. Манро змінює імена деяких другорядних персонажів (дружини – Лайла на Леа; племінниці – Карен на Діану), а також вік персонажів (у версії 2009 р. вони значно старіші); посилює ритмічні складники (підвищений ліризм); корегує згідно свого задуму збірника про щастя – закінчення новели.

Психологічна новела Е. Манро “Wood” (“Ліс”) корелюється з жанровими особливостями усіх десяти новел збірки “Too Much Happiness”, насамперед це пов’язано з нововведенням, “запатентованим” Дж. Джойсом, – епіфанією (осянням), яка в подальшому стає не тільки засобом створення характерів героїв, але більшою мірою – обов’язковим ключовим сюжетно-композиційним елементом у сучасній літературі – “несподіваним поворотом” у сюжеті.

Епіфанія (від грец. *Επιφάνια* – явище) – у традиційному розумінні – зримий або чутний прояв якоїсь сили, передусім божественної або надприродної, раптове осяння. Епіфанія, як “раптова духовна маніфестація”, була центральною концепцією ранньої естетичної теорії Дж. Джойса. Він вважав справою, гідною літератора, реєструвати ці епіфанії з крайньою турботою, вважаючи це “вельми делікатним і швидкоплинним станом душі” [цит. за: 2, с. 117].

Існує багато визначень джойсівських епіфаній (йейтсовське “гармонія описів і медитацій” – одне з них). Це духовне або інтелектуальне висвітлення природи речей, а також,

розширено – художнє прозріння і ті засоби, якими досягається таке одкровення, – і це, мабуть, на думку Е. Гончаренко, основна властивість літературознавчих тлумачень епіфаній” [2, с. 117–118]. В інтерпретації У. Еко епіфанія – результат мистецтва, яке перекроє реальність і по-новому її формує; епіфанія за жанром – опис понад’явлення (сверх’явлення), “відображення одкровення” [3, с. 141]. Мистецтво, за У. Еко, не тільки реєструє, але й виробляє епіфанічне бачення, щоб дати читачеві можливість схопити “inside true inwardness of reality” (“Внутрішню, справжню сутність реальності”) за допомогою “sextuple gloria of light actually retained” (“Шість разів помноженої слави світла, утриманого зараз”) [3, с. 133].

А. Вестберг (Westberg Anna) описує прозріння як точку в тексті, де заморожена енергія, яка резонує за межами нашого розуму: “...the epiphany, a point of frozen energy resonating just beyond understanding” [9, p. 4]. Зазвичай це “прозріння” відбувається, коли письменник ядро оповіді, ключову сцену робить помітною і такою, що запам’ятовується, проливає світло на таємницю, але не розгадує її. Саме таку “раптову духовну маніфестацію” існування особистості, у якій, як у фокусі, концентруються почуття, думки, бажання головного героя Роя Фаулера, миті осягнення самого себе, своєї долі, – і репрезентує Е. Манро в новелі “Wood”.

“Wood” також є прикладом використання Манро конкретної географії Південно-Західного Онтарію, у контексті якої ситуаційно розвивається історія любові і щастя в моменти “прозріння”: до героя раптом приходять інше розуміння “happiness” як сенсу свого існування. Із образом Роя Фаулера, який проживає в рідному містечку канадської провінції (Онтарію), пов’язана вкрай істотна для національної самосвідомості Канади тема взаємин людини з природою. Е. Манро втілює характерну для канадців “гарнізонну свідомість” і “внутрішню ізоляцію”, які обумовлюють незвичайний кут зору на події, на навколишній світ. Таким незвичайним ракурсом, художнім поглядом, художньої проекцією є “погляд зсередини”. Герой з побоюванням вдивляється в навколишній світ. Публічно герой Манро намагається задовольнити очікування своєї громади, проте суспільство зневажає його “хімерні ізольовані інтереси”. Тобто всі в окрузі знають, чим він займається, але ніхто не розуміє, наскільки це важлива для нього справа – заготівля дров: “Wood cutting” [8, p. 146]. Його велика пристрасть, навіть одержимість виявляється в тому, що він може лежати вночі без сну, думаючи про прекрасний бук, який він хоче отримати: “He can lie awake nights thinking of a splendid beech” [8, p. 149]. “Навколишній світ” вважає його диваком і ексцентриком, він відчуває себе наодинці з лісовими хащами, які для нього джерело непідробного натхнення.

На початку історії Рой Фаулер формально є членом потужної в кількісному вираженні родини, але насправді живе сам по собі, і його відмежований спосіб життя, його усамітнені інтереси виконують передусім компенсаторну функцію, пом’якшуючи відсутність внутрішньосімейного контакту й усвідомлення цієї відсутності. Сімейне життя в Роя начебто є, але при цьому його немає: бути разом аж ніяк не означає бути разом насправді, кожен проживає своє, родинно відокремлене життя, і можливість щастя, всебічної щасливості в такій сімейній моделі навряд чи має оптимістичні перспективи. Їхня проблема саме в тому, що Роя найчастіше навідує думка про їхні “протилежні імпульси існування”. І все частіше Рой відчуває потребу втекти від “упорядкованого життя своєї дружини”. Кожен у цій парі живе своїм життям, у кожного з них своє коло інтересів і прагнень. Леа зі своїми численними родичами, які, фактично, визначають спосіб і цінності життя Фаулерів, – це той побутовий простір, із яким Рой намагається якомога менше перетинатися, позаяк у ньому він почуватися елементарно зайвим. Тому, можливо, навіть, коли Леа “втратила енергію”, свою дотепність, замість того, щоб проводити більше часу з дружиною, щоб “оживити” її, він йде частіше у ліс, здається, це свого роду втеча для нього.

Назва новели “Wood” підкреслює її символічний сенс, у ній задаються масштаб і рівень узагальнення, які різко контрастують з уявною незначущістю змісту. Весь світ природи мовби сконцентрований в образі лісу. Ліс (як мотив будинку) для Роя Фаулера єдине місце, де він насправді почувається як удома. Детальний і одночасно з цим образний опис лісу породжує відчуття майже фантастичного світу, тобто через створення візуальної картини в оповідь вводиться елемент “надприродного”. Ця надприродність не тільки задає особливу тональність звучання всього оповідання, але й забезпечує вихід за вузькі рамки фабули.

Елементи “фантастичного реалізму” Е. Манро подає в епіфанічному ракурсі. У всіх цих роздумах Роя про ліс є щось особисте: він зберігає такі думки при собі і не поспішає ділитися ними, ніби складає в розумі карту всіх лісів, де побував: “He would like to get a map in his mind of every bush he sees” [8, p. 150]. “Карта всіх лісів” у його уявленні складається з граба, з вишневого дерева, буків і дубів. Зовнішня безфабульність оповіді приховує напружену внутрішню дію. Письменниця переносить дію у внутрішню сферу існування особистості свого героя, органічно підводить його до “зрушення у свідомості”, моменту “прозріння”, іншого розуміння “happiness” як сенсу свого існування. Пригода-випробування, що стається з ним у лісі, куди він поїхав на своїй вантажівці заготовляти дрова, щоб, як йому здавалося, не втратити свій невеличкий бізнес, не випадково відбувається на тлі дисбалансу в його сім’ї. Тобто момент прозріння настає в зіткненні внутрішнього і зовнішнього, через їх трагічну несумісність. “Прозріння” відбувається у момент, коли з героєм трапляється звичайнісінький неприємний випадок, зокрема, те, що може трапитися з кожним, хто замріявся. Гуляючи в лісі, Рой падає, його нога ковзає і підвертається, і в той же момент друга нога провалюється крізь сніг кудись углиб: “One of his feet skids and twists, and then the other foot plunges through a cover of snowy brush to the ground, which is farther down than he expected” [8, p. 154]. Він прямо відчував, як падає – невідворотно, немов у сповільненій зйомці: “He has felt himself go down almost in slow motion, thoughtfully and inevitably” [8, p. 154]. Саме тут, коли він повзає по лісу, перебуваючи в критичній ситуації, він починає бачити світ по-іншому.

Рой Фаулер розуміє, що ліс не є такою “домашньою і безпечною аурую існування”, як він думав. Свою родинно турботливу увагу він переміщує на Діану – племінницю Леа, яка внутрішньо йому ближча за дружину і яку він бачив як можливого наступника своєї професії (як відомо, у римській міфології Діана – богиня полювання і лісу, можливо цим і пояснюється зачарованість Роя дівчиною Діаною). Але, згадуючи зараз Діану, Рой думає про неї вже в іншому, відстороненому ракурсі: “decides that her life is her life, there is not much use worrying about it” [8, p. 155]. Зовсім не випадково він згадує курортний готель на березі річки Перегрин, будинок, зайнятий Персі Маршаллом і самого Персі, який зіграв з ним “злий жарт”, розпустивши чутку щодо не зовсім оптимістичного майбутнього бізнесу Роя. Наприкінці історії “Wood” все було схоже на галюцинацію: з’являється Леа на трасі в кущах, за кермом вантажівки, щоб врятувати Роя: “The truck is moving. When did it start? When he was watching the bird? At first just a little movement, a wobble in the ruts – it could almost be a hallucination” [8, p. 156]. Ключовий діалог Роя і Леа також позиціонується в епіфанічному ракурсі. Він служить і засобом самовираження героя, і засобом осягнення невідомих колись істин. Сама форма діалогу є засобом зображення або роз’єднаності людей і як результат загальної глухоти, або навпаки (це все, як зазвичай у Манро, на розсуд читачів).

Епіфанія-осаяння стає своєрідним моментом катарсису героя. Він помічає навкруги те, що він раніше пропустив, як заплутався в собі: “But now he pays attention, he notices something about the bush that he thinks he has missed those other times” [8, p. 158]. Тепер він бачить ліс, наче вперше: як сплелися його гілки, який він густий і таємничий. Він розуміє, що з відновленням його дружини він втратив безпечно місце в кущах, він більше не відчуває

себе її частиною. Є ще якась назва для лісу – вона крутиться в Роя в голові, але він ніяк не може її вловити. Він уявляє собі це слово: воно ніби внутрішньо сплетене, страшне і в той же час до всього байдуже: “Forest. That’s the word” [8, p. 158]. Нове слово спливає в голові, інша назва чагарнику, яку він ніколи не використовував раніше: “дикі зарості” (“пустельний ліс”). Є в ньому щось книжкове, ненатуральне, а він цього завжди цурався. Епіфанія як кульмінаційний момент твору провокує особливий фінал: завершення кульмінацією при відсутності розв’язки. Е. Манро мовби натякає, що герой, можливо, не збирається повертатися у відчуття свого колишнього життя. Але відтепер “він і вона”, ймовірно, будуть вирішувати, що “він не може бути в кущах сам по собі”. Сама авторка цієї історії, коментуючи в інтерв’ю такий фінал (спонтанність, яка може призвести до прозріння), зазначає, що поступово герой буде вже зовсім по-іншому розуміти своє щастя і він це знає, але поки що розуміє це досить смутно, з іншого боку, він досить радий цьому прозрінню: “He’s not going to go back, probably, to the life he had before. I mean, she – and he too – are probably going to decide that he can’t be out in the bush by himself. And gradually I think he’s going to be leading a different life. I think he knows that. But he knows it in a vague way... On the other hand, he’s pretty glad” [4].

Отже, згідно з базовою ідеєю епіфанії, новелістичний поворот у творі замінюється епіфанією-освяченням – моментом “духовного прозріння” героя, коли йому раптом приходить інше розуміння “happiness” як сенсу свого існування. Е. Манро, зберігає зовнішню форму традиційної психологічної малої прози, при цьому дотримується модерністської поетики, у якій панує стихія натяку, тобто створює особливий тип “short story”, в основі якої лежить не характер, а насамперед якась “епіфанічна ситуація освячення”, на яку реагують персонажі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Голобородько Я. “А что это за Элис, и где она живет?” [Електронний ресурс] / Я. Голобородько. – Режим доступу : <http://gazeta.zn.ua/CULTURE/a-chto-eto-za-elis-i-gde-ona-zhivet-izuchaya-teksty-laureata-nobelya-2013-.html>
2. Гончаренко Э. Эпифании в прозе Джеймса Джойса / Э. Гончаренко // Питання літературознавства. – 2000. – Вип. 7. – С. 117–128.
3. Эко У. Поэтики Джойса [пер. с англ. А. Ковалю] / Умберто Эко. – СПб : “Симпозиум”, 2006. – 496 с.
4. Dickler L. The Tremendous Importance of Ordinary Events An interview with Alice Munro about two versions of “Wood” [Електронний ресурс] / L. Dickler. – Режим доступу : <http://www.newhavenreview.com/wp-content/uploads/2012/01/nhr-9-awano.pdf>
5. Ferguson S. Defining the Short Story. In Essentials of the Theory of Fiction / S. Ferguson. – London : Leicester University Press, 1996. – pp. 290–294.
6. Franzen J. “Runaway” : Alice’s Wonderland / J. Franzen. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nytimes.com/2004/11/14/books/review/14Coverfr.html?pagewanted=all&r=2&>
7. Hooper B. The fiction of Alice : an appreciation / B. Hooper. – London : Greenwood Publishing Group, 2008.
8. Munro A. Wood, Too Much Happiness Country / A. Munro. – Toronto : Douglas Gibson Books, 2009. – pp. 146–158.
9. Westberg A. Epifanins betydelse för min novellkonst / A. Westberg. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:636619/FULLTEXT01.pdf>

REFERENCES

1. Goloborodko, Ya. Who is Elis and where does she live, *A chto eto za Elis i gde ona zhiveiet?*, available at : http://gazeta.zn.ua/CULTURE/a-chto-eto-za-elis-i-gde-ona-zhivet-izuchaya-teksty-laureata-nobelya-2013-_.html
2. Goncharenko, E. (2000), Epiphanies in the prose by James Joys, *Epifanii v proze Dzheimsa Dzhoisa*, Pytannia literaturoznavstva, Iss. 7, pp. 117–128.
3. Eko, U. (2006), Poetics by Joys, *POetiki Dzhoisa*, translated from English by A. Koval, Simpozium, Saint-Petersburg, Russia.
4. Dickler, L. The Tremendous Importance of Ordinary Events An interview with Alice Munro about two versions of “Wood”, available at : <http://www.newhavenreview.com/wp-content/uploads/2012/01/nhr-9-awano.pdf>
5. Ferguson, S. (1996), Defining the Short Story. In *Essentials of the Theory of Fiction*, London, Leicester University Press, pp. 290–294.
6. Franzen, J. “Runaway” : Alice’s Wonderland available at : http://www.nytimes.com/2004/11/14/books/review/14Coverfr.html?pagewanted=all&_r=2&
7. Hooper, B. (2008), *The fiction of Alice : an appreciation*, London, Greenwood Publishing Group.
8. Munro, A. (2009) *Wood, Too Much Happiness Country*, Toronto, Douglas Gibson Books, pp. 146–158.
9. Westberg, A. Epifanins betydelse för min novellkonst, available at : <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:636619/FULLTEXT01.pdf>

УДК 821.161.1:821.111:82.0'06

I. ТУРГЕНЄВ VS В. ШЕКСПІР: СПЕЦИФІКА ТВОРЧОГО ДІАЛОГУ

Василина К.М., к. філол. н., доцент

Запорізький національний університет, вул. Жуковського, 66, м. Запоріжжя, Україна

kate_vasylyna@yahoo.com

Стаття присвячена висвітленню особливостей творчого переосмислення шекспірівського сюжетно-образного матеріалу у творах «Гамлет Щигровського повіту» та «Степовий король Лір» І. Тургенева. Митець веде полеміку із відомим попередником як на змістовому, так і на формально-стилістичному рівнях. Осучаснюючи сюжети й образи вічних трагедій Великого Барда, відомий письменник і визнаний шекспірознавець представляє власне бачення актуальних проблем російської дійсності, а також пропонує яскраве змалювання певних типажів (таких собі гамлетів і королів лірів). Змінюючи жанровий формат та реінтерпретуючи образну систему вихідних текстів, розширюючи засоби характеротворення, насичуючи наратив російськими реаліями, І. Тургенєв творить оригінально-неповторну національно марковану версію трактування вікових образів і вписує свої твори у світовий шекспірівський дискурс.

Ключові слова: культурний діалог, традиційний сюжетно-образний матеріал, компаративне літературознавство, шекспірівський дискурс, Гамлет, Король Лір, типізація, сюжет у сюжеті, образна система.

II. ТУРГЕНЕВ VS В. ШЕКСПІР: СПЕЦИФИКА ТВОРЧЕСКОГО ДИАЛОГА

Василина Е.Н.

Запорожский национальный университет, ул. Жуковского, 66, г. Запорожье, Украина

Статья посвящена изучению особенностей творческого переосмысления шекспировского сюжетно-образного материала в произведениях «Гамлет Щигровского повета» и «Степной Король Лир» И. Тургенева. Писатель ведет полеміку с известным предшественником как на смысловом, так и формально-стилистическом уровнях. Осовременивая сюжеты и образы вечных трагедий Великого Барда, известный беллетрист и признанный шекспировед представляет свое видение актуальных проблем российской действительности, а так же предлагает яркое описание определенных типажей (гамлетов и королей лиров). Изменяя жанровый формат и реинтерпретируя образную систему